

Antiemperyalist miyiz, değil miyiz?

ZEYNEP BİLGİN

Osman Balcıgil'in yeni kitabı: *Karanlık Oda*. Balcıgil, Deniz Gezmiş'in mücadelesinden hareketle, iki devrimci jenerasyonun mücadelesini doğrular ve yanlışlarıyla anlatıyor. Kitapta, ülkenin bugünkü çıkmaza nasıl sürüklendiği vakalar ve tanıklıklarla gözler önüne seriliyor. Osman Balcıgil ile yeni kitabı vesilesiyle keyifli bir sohbet yaptık.

»Sizi Yeşil Mürekkep, Celile, İpek Sabahlık gibi biyografik romanlarınızla tanışık daha çok ama bu kez kitabınızda yine tarihimiz açısından önemli bir figür yer almasına rağmen bir romanla anlatmıyorsunuz hikâyeyi. Neden bunu tercih ettiniz?

Epeydir roman yazıyorum. On küsur yıl oldu. Ama bunun bir öncesi var. Televizyonda habercilik ve öncesinde de gazetecilik yaptım. Yine haber üzerine çalıştım. Araştırmacı gazetecilik de diyebiliriz. Daha da öncesine gidince siyasal manada dergicilik yaptım. Aynı yıllarda yayınlanmış araştırmaya ve röportajlara dayanan, siyasi içerikli 5 kitabım var.

Roman yazmayı seviyorum. Öte yandan, bazen 'derdini' ifade edebilmek için başka yazı türlerini de denemeniz gerekiyor. Çünkü her bir yazın türünün etkisi farklı oluyor. Bu kitabım, bana soracak olursanız bir 'deneme'.

Nedenine gelince: Birçok konunun bir birine girdiği bir dönemden geçiyoruz. Sapla samanın, at iziyle itinin birbirine karıştığı bir dönemden geçiyoruz. Bunu, 'emperyalizm' kavramından hareket ederek örnekleme yapayım:

Bugünün Türkiye'sinde, 'antiemper-

Karanlık Oda, emperyalizme usaklık yapanlardan, onun sunduğu imkânlardan beslenerek iktidar olanlardan anti emperyalist çıkmayacağını nedenleriyle gözler önüne seriyor

yalist' olmadığını söyleyebilecek tek bir kişi kalmamış durumda mı?

Öte yandan, acaba emperyalizmin sonucu olarak doğan ve varlığını ona borçlu olanlar 'antiemperyalist' olduğun söyleyebilir mi?

Bugün söylüyorum. İşte bunun için 'Karanlık Oda'yı yazdım. Sapla samanın ayrıştığını istedim.

»Karanlık Oda, bir anlamda Türkiye'nin yakın tarihine bir bakış. Çok kritik dönemlerin, çok acılı dönemlerin bir panoraması da diyebiliriz. Belki de bir kuşak çatışması. Deniz Gezmiş'le sohbet ediyor ve dâhil olduğunuz kuşakları birbirinize anlatmaya çalışıyorsunuz. Bu yaşananlar o dönemleri anlayamamaktan mı kaynaklanıyor?

Bir anlayamama problemimizin olduğu kesin. Kaldı ki bu sadece 68 kuşağının ya da 75 kuşağının ne anlamı geldiğini anlayamamakla sınırlı değil. Bana kalırsa, Birinci Meşrutiyet, İkinci Meşrutiyet, İttihat ve Terakki, Kurtuluş Savaşı da nedenleri, nasılları ile henüz tam olarak kavranmış değil.

Ben 'Karanlık Oda'da 'üç dönem' dedim. 1923, 1968, 1975'i kastettim. Bu kuşakların birbirleriyle farklılaştıkları noktalar kuşkusuz var. Öte yandan, bir de çok önemli ortak paydada birleşiyorlar. Üçü de antiemperyalist!

Bugüne geldiğimizde, görüyoruz ki bütün ülke antiemperyalist olmuş durumda. Özellikle de anti Amerikancı kesilmiş durumda. Buna bir itirazım yok. Hatta hoşuma bile gidebilir ama bir önemli mesele var: Neydi o zaman 68 kuşağının günahı?

Hesaplaşmadan anlaşılamaz. Meselelerin üzerine sünger çekmekle olmaz. Özeleştirme yapmadan 'günahlardan' arınmak mümkün değildir.

'Karanlık Oda'da, 'geçmişimiz' üzerine konuştum. Çok önemli bir tarihi figür olan Deniz Gezmiş'le.

»Kitabı okurken gözyaşlarına hakim olunamayan pek çok bölüm var. Bazı yerler ise Kutlukhan Perker'in çizimleriyle daha da vurgulanmış. Süleyman Demirel'in yer aldığı, idamların onaylanma gününü anlatan çizimde olduğu gibi. Bu ortaklık nasıl oluştu? Bu kitapta Perker'le çalışmak fikri nasıl ortaya çıktı?

Kutlukhan çok sevdiğim, takdir

ettiğim, işlerine bayıldığım bir kardeşim. Karakarga da Destek'in kardeş kuruluğu. Yayınevine uğradıkça, Kutlukhan'ı mutlaka ziyaret eder dağarcığımı doldururum. Konuşmalar bazen derinleşir. Bu çalışma bu tür konuşmalardan birinde gelişti. Binlerce derin kelime söyleyebilirsiniz ama bazen bir çizir aynı konuda öyle bir kalem oynatır ki, bütün sözlerinize bedel olur. Sizin de çok iyi tespit ettiğiniz gibi, Süleyman Demirel'in idamları onaylamak için elini kaldırdığında yüzünün aldığı hal, bana soracak olursanız binlerce sözlüğe bedel. Ben buna, Kutlukhan farkı diyorum. Ya da Denizler'in 'imkânsız yolculuk'a çıkışları. Veya Taylan... Bana göre 'Karanlık Oda'nın içindeki her bir illüstrasyon bir sanat eseri.

»Bir kesim için çok önemli bir idol olmasına rağmen belli bir kesim tarafından tepki gösterilen bir isim Deniz Gezmiş. Bu anlamda olumsuz eleştiriler alacağınızı düşünüyor musunuz?

Deniz, bana soracak olursanız şahane bir vatansever. 68'liler de hakkı yenmiş bir kuşak. Vatan sevgisi nedeniyle ölümü göze almış bu büyük kalpli gençlik kuşağına, özellikle de ülkemizin başından geçen 'son büyük badire'den sonra (FETÖ'yü kast ediyorum) haklarını teslim etmemiz gerekiyor.

Kitabı okuyanlar, bu çocukların vatanlarını sevmekten başka 'suç'larının olmadığını görecekler.

Tekrara düşme pahasına söylemem lazım: Ülkemiz Birinci Meşrutiyet'ten

bu yana 'muasır medeniyet'ler seviyesini yakalamaya çalışıyor. Birinci Dünya Savaşı, antiemperyalist bir var olma mücadelesiydi. Bunun mutlaka iyi anlaşılması lazım! 68 Kuşağı, 'kanla ve ırfanla' kurulan Cumhuriyet'in emperyalizme teslim olmasına bir karşı çıkıştır. Ne yazık ki başarılı olmadı. Olsaydı bugün bu durumda olmazdık!

Alacağım eleştirinin olumlu mu olumsuz mu olacağına bakarak ne yazacağımı karar vermem. Denizlerle ilgili baştan ön kabul sahibi olanlara, 'Karanlık Oda'yı okumalarını özellikle tavsiye ediyorum. Okusunlar ve ondan sonra istiyorlarsa, beni sonsuza kadar ve en ağır biçimde eleştirsinsinler.

»Kitabınızda bir romantizm ya da geçmişe özlem duygusundan ziyade gerçekçilik okunuyor. Dün emperyalizmle aynı yollarda yürüyenlerin bugün antiemperyalist olamayacağı vurgulanıyor. Günümüz için ders çıkarılması amacıyla mı yazdınız bu kitabı?

Aynen öyle. Tam da yaşadığımız dönemde, geçmişten ders çıkartmak zorundayız. Bir kere şu sorunun cevabını yüksele seyle vermek zorundayız: Gerçekten antiemperyalist miyiz, değil miyiz? Bu soru ve cevabı yaşamsaldır! Dün yapılan yanlışları kabul edip, bugün rotamızı doğruya kıyıyorsak bu önemli ve erdemli bir davranış olur.

Söyleyin: ABD, FETÖ marifetiyle Türk Silahlı Kuvvetleri'ni teslim almış mıdır, almamış mıdır? Dün ayılmamız lazım! Gerçekleşen, işbirlikçi hainlerle yapılmış dört başı mamur bir CIA operasyonudur! Ve Kommer'ler (kitabı okuyanlar kim olduğunu anlayacak) bunun üzerinde elli yıldan fazla çalışılmıştır.

O zaman geriye doğru gitmemiz, kimlerin, nerelerde, ne zaman, nasıl Amerikancı davranışlarda bulunduğunu tespit etmemiz gerekiyor. CIA Ajansı Kommer Türkiye'ye geldiğinde, 6. Filo sahillerimizde cirit atarken Amerikancı olanların kimler olduğu ortaya çıkarılmalı, üstleri kapatılır, korunursa, bu ülke yeni Amerikancı darbeleri mutlaka yaşar!

1923'e, 1968'e, 1975'e artık bu perspektiften bakmamız gerekiyor. Böyle olunca, söz gelimi 1980 Darbesi'nin nedeni ve sonuçları da gün gibi ortaya çıkacak.

»Yeni projelerinizde tekrar romanlar olacak mı yoksa yeni denemeler mi okuyacağız sizden?

Roman yazmaya devam edeceğim. Deneme yazar mıyım bilemiyorum. Önümü görmem lazım.

